

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺയകാണഡ

॥ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസുതേ ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമസ്യ വിലാപഃ

സ രാജപുത്രഃ പ്രിയയാ വിഹീനഃ
ശോകേന മോഹേന ച പീഡ്യമാനഃ |
വിഷാദയൻ ഭ്രാതരമാർതരുപോ
ദൂയോ വിഷാദം പ്രവിവേശ തീവ്രം ||3.63.1 ||

സ ലക്ഷ്മണം ശോകവശാഭിപന്നം
ശോകേ നിമഗ്നോ വിപുലേ തു രാമഃ |
ഉവാച വാക്യം വ്യസനാനുരൂപ -
മുഷ്ണം വിനിഃശ്വസ്യ രുദൻ സശോകം ||3.63.2 ||

ന മദ്വിയോ ദുഷ്കൃതകർമ്മകാരി
മന്യേ ദ്വിതീയോസ്ത്വി വസുന്ധരായാം |
ശോകാനുശോകോ ഹി പരമ്പരായാ
മാമേതി ഭിന്നൻ ഹൃദയം മനശ്ച ||3.63.3 ||

പൂർവം മയാ നൂനമഭീപ്സിതാനി
പാപാനി കർമാൺയസകൃത്കൃതാനി |
തത്രായമദ്യാപതിതോ വിപാകോ
ദുഃഖേന ദുഃഖം യദഹം വിശാമി ||3.63.4 ||

രാജ്യപ്രണാശഃ സ്വജ്ജനൈർവിയോഗഃ
 പിതൂർവിനാശോ ജനനീവിയോഗഃ |
 സർവാണി മേ ലക്ഷ്മണ ശോകവേഗ -
 മാപുരയന്തി പ്രവിചിന്തിതാനി || 3.63.5 ||

സർവം തു ദുഃഖം മമ ലക്ഷ്മണേദം
 ശാന്തം ശരീരേ വനമേത്യ ശൂന്യം |
 സീതാവിയോഗാത് പുനരപ്യുദീർണം
 കാഷ്ടൈരിവാഗ്നിഃ സഹസോപദീപ്തഃ || 3.63.6 ||

സാ നൂനമാർയാ മമ രാക്ഷസേന
 ഹൃദ്യാഹൃതാ ഖം സമുപേത്യ ഭീരുഃ |
 അപസ്വരം സുസ്വരവിപ്രലാപാ
 ഭയേന വിക്രന്ദിതവത്യഭീക്ഷ്ണം || 3.63.7 ||

തൗ ലോഹിതസ്യ പ്രിയദർശനസ്യ
 സദോചിതാവുത്തമചന്ദനസ്യ |
 വൃത്തൗ സ്തനൗ ശോണിതപങ്കദിഗ്ധൗ
 നൂനം പ്രിയായാ മമ നാഭിപാതഃ || 3.63.8 ||

തച്ഛ്ലക്ഷ്മണസുവൃക്തമൃദുപ്രലാപം
 തസ്യാ മൂഖം കുഞ്ചിതകേശഭാരം |
 രക്ഷോവശം നൂനമുപാഗതായാ
 ന ഭ്രാജതേ രാഹുമുഖേ യഥേന്ദുഃ || 3.63.9 ||

താം ഹാരപാശസ്യ സദോചിതാന്താം
 ഗ്രീവാം പ്രിയായാ മമ സുവ്രതായാഃ |
 രക്ഷാംസി നൂനം പരിപീതവന്തി
 ശൂന്യേ ഹി ഭിത്ത്യാ രൂധിരാശനാനി || 3.63.10 ||

മയാ വിഹീനാ വിജനേ വനേ സാ
 രക്ഷോഭിരാഹൃത്യ വികൃഷ്ടമാണാ |
 നൂനം വിനാദം കുരരീവ ദീനാ
 സാ മുക്തവത്യായതകാന്തനേത്രാ ||3.63.11 ||

അസ്തിൻ മയാ സാർധമുദാരശീലാ
 ശിലാതലേ പൂർവമുപോപവിഷ്ടാ |
 കാന്തസ്തിതാ ലക്ഷ്മണ ജാതഹാസാ
 ത്യാമാഹ സീതാ ബഹുവാക്യജ്ഞാതം ||3.63.12 ||

ഗോദാവരീയം സരിതാം വരിഷ്ടാ
 പ്രിയാ പ്രിയായാ മമ നിത്യകാലം |
 അപ്യത്ര ഗച്ഛേദിതി ചിന്തയാമി
 നൈകാകിനീ യാതി ഹി സാ കദാചിത് ||3.63.13 ||

പദ്മാനനാ പദ്മപലാശനേത്രാ
 പദ്മാനി വാനേതുമഭിപ്രയാതാ |
 തദപ്യയുക്തം നഹി സാ കദാചി -
 ന്മയാ വിനാ ഗച്ഛതി പങ്കജാനി ||3.63.14 ||

കാമം ത്വിദം പുഷ്പിതവൃക്ഷഷണ്ഡം
 നാനാവിധൈഃ പക്ഷിഗണൈരുപേതം |
 വനം പ്രയാതാ നു തദപ്യയുക്ത -
 മേകാകിനീ സാതിബിഭേതി ഭീരുഃ ||3.63.15 ||

ആദിത്യ ഭോ ലോകകൃതാകൃതജ്ഞ
 ലോകസ്യ സത്യാനൃതകർമസാക്ഷിൻ |
 മമ പ്രിയാ സാ ക്വ ഗതാ ഹൃതാ വാ
 ശംസസ്യ മേ ശോകഹതസ്യ സർവം ||3.63.16 ||

ലോകേഷു സർവേഷു ന നാസ്തി കിഞ്ചിദ്
 യത് തേ ന നിത്യം വിദിതം ഭവേത് തത് |
 ശംസസ്വ വായോ കുലപാലിനീം താം
 മൃതാ ഹതാ വാ പഥി വർതതേ വാ ||3.63.17 ||

ഇതീവ തം ശോകവിധേയദേഹം
 രാമം വിസംജ്ഞം വിലപന്തമേവ |
 ഉവാച സൗമിത്രിരദീനസത്തോ
 ന്യായേ സ്ഥിതഃ കാലയുതം ച വാക്യം ||3.63.18 ||

ശോകം വിസുജ്യാദ്യ ധൃതിം ഭജസ്വ
 സോത്സാഹതാ ചാസ്തു വിമാർഗ്ഗേന്ദ്രിയാഃ |
 ഉത്സാഹവന്തോ ഹി നരാ ന ലോകേ
 സീദന്തി കർമ്മസ്വതിദുഷ്കരേഷു ||3.63.19 ||

ഇതീവ സൗമിത്രിമുദഗ്രപൗരൂഷം
 ബ്രുവന്തമാർതോ രഘുവംശവർധനഃ |
 ന ചിന്തയാമാസ ധൃതിം വിമുക്തവാൻ
 പുനശ്ച ദുഃഖം മഹദ്ദുഃഖാഗമത് ||3.63.20 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അരൺയകാണ്ടേ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||